

**Miratohet
Petrit Vasili
Kryetari i KMR
Minister i Shendetesise**

STATUSI I FIZIKANIT MJEKESOR NE SHQIPERI

Nr.459/1 prot

Date . 31.01.2012

Permbajtja

1. Hyrje.....	3
2. Statusi Fizikanit dhe Edukimi ne Europe.....	Error! Bookmark not defined.
3. Rekomandimet IAEA EFOMP	5
4. Statusi i Fizikanit Mjekesor ne Shqiperi	6

Sqarim paraprak

Ky material permban informacione per rekomandimet e dhena nga institucione nderkombetare per Statusin e fizikanit Mjekesor, njohjen dhe certifikimin e ketij statusi si nje profesion ne fushen e sherbimit shendetesor si dhe propozime per matjen e statusit te Fizikanit Mjekesor ne Shqiperi.

Rekomandimet dhe nje pjese e materialeve te perdorura jane marre nga faqet zyrtare te Agjensise Nderkombetare te Energjise Atomike IAEA, Komisionit European (EC) si dhe Federates Europiane te Organizatave te Fizikaneve Mjekesore(EFOMP), .

1. Hyrje

Fizika Mjekesore eshte dega e fizikes qe kryen aplikimin e koncepteve ligjeve modeleve dhe metodologji te caktuara te fizikes ne parandalimin, diagnostikimin dhe trajtimin e semundjeve, duke kryer nje funksion ne ndihme te mjekesise, ne investigimin e biomjekesise dhe ne optimizimin e disa aktiviteteteve sanitare

Aktualisht Fizika Mjekesore administron bazat fizike te shume teknikave terapeutike, porpocionon bazen shkencore per kuptimin dhe zhvillimin e teknologji moderne qe kane revolucionuar mjekesine e diagnostikes dhe vendos kriteret per perdorimin korrekt te agjenteve fizike te implikuar ne Mjekesi.

Qe nga fillimet e shekullit te kaluar aplikimet e Fizikes ne Mjekesi jane rritur ne menyre progresive. Njesi te reja trajtimi (njesi te kobalto-terapise, pershpejtues elektronesh, etj) dhe te diagnostikes (gamakamera, tomografi e emetimit te positroneve PET, radiologji dixhitale, rezonance magnetike etj) kane kerkuar rritjen e numrit te fizikaneve ne spitalet e gjithë botes.

Ne shume vende si rrjedhoje e ketij fenomeni eshte ndjere e nevojshme nxjerja e ligjeve dhe rregullave qe krijojne dhe rregullojne marjen e statusit zyrtar te profesionit te Fizikanit Mjekesor si specialitet i vecante ne fushen e sherbimit shendetesor.

2. Statusi i Fizikanit Mjekesor dhe pergatitja akademike e tyre ne Europe.

Direktiva 97/43/EURATOM e Komisionit European e dates 30 Qershor 1997,ne mbrojtjen e shendetit te individeve ndaj rrezikut te shkaktuar nga rrezatimet jonizuese ne lidhje me ekspozimet mjekesore , percakton Fizikanin Mjekesor si ekspert ne fiziken e rrezatimeve ose ne teknologjine e rrezatimit si dhe pergjegjes per mbrojtjen e pacienteve ndaj rrezatimeve . Trajnimet dhe aftesite e ketij profesioni per te vepruar ne kete fushe kryhen nga nje autoritet kompetent i posacem i vendeve europiane. Fizikani Mjekesor kryen apo keshillon mbi problemet e dozimetrise klinike te pacientit per , zhvillimin dhe perdorimin e teknikave komplekse te trajtimit si dhe problemet dozimetrike te ketyre teknikave, optimizimin e tyre , sigurine e cilesise duke perfshire dhe kontrollin e cilesise. Fizikani mjekesor ka gjithashtu pergjegjesi per problemet e mbrojtjes nga rrezatimet te cilat I perkasin ekspozimeve me qellim radioterapie ose radiodiagnostike

Bazuar ne kete directive, (duke iu permajtur shume pikave te tjera te kesaj direktive, jo vetem perkufizimit te dhene ne te), shumica e vendeve te Europes perendimore, kane bere perpjekje dhe vendosur ligje te cilat regullojne statusin e Fizikanit mjekesor, duke bere nje nderthurje te pergatitjes akademike me ate te praktikës klinike, mbi te cilen vihet me shume theksi.

Nga eksperiencat ne Itali, Spanje, Fizikani Mjekesor eshte nje person i diplomuar ne Fizike, i cili ka kryer nje provim pranimi dhe me pas kryen nje praktike prej 3 vjetesh nen tutorimin e nje supervizori i cili mbikqyr specializimin e tij ne klinike, pas te cilit merr titullin Fizikan Mjekesor. Faza tranzitore ne keto shtete eshte rregulluar me dekrete perkatese duke emeruar automatikisht si Fizikan Mjekesor te gjithë ata persona qe e kane kryer kete veprimtari perpara dates se dekretit dhe te cilet kane perkatesisht 5 ose 7 vjet vjetërsi pune ne keto shtete.

Sipas experiences Zviceriane, fizikani mjekesor eshte nje person I diplomuar ne fizike apo shkence ekuivalente, I cili me pas kryen nje praktike prej 3 vjetesh nen drejtimin e nje supervizori I cili mbikqyr specializimin e tij ne klinike. Ne fund te ketij specializimi kandidati kryen nje provim me shkrim dhe me goje qe vleresohet nga nje komision I vecante. Me pas relacioni I supervizorit, rezultati I provimit, nje CV si dhe kurse te tjera te kryera gjate kesaj kohe, paraqiten ne Komisionin e Certifikimit per t'u licensuar si Fizikan Mjekesor. Element I detyruar eshte kryerja e nje kursi te radiombrojtjes. Licensa ripërterihet cdo 5 vjet

3. Rekomandimet IAEA, EFOMP

Ne tabelen e mëposhtme janë dhënë përcaktimet aktuale të Fizikanit Mjekësor nga IAEA dhe EFOMP.

IAEA	
Fizikani Mjekësor	
- Te këtë një diplomë Universitare në Fizikë apo shkencë të tjera ekuivalente në shkencat fizike - te këtë kualifikime akademike në nivel pasuniversitar të pershtateshme në Fizikë Mjekësore -Te këtë të paktën dy vjet (me kohë të plote) trajnim praktik të strukturuar në spital	IAEA thekson se mbajtja e një Diplome Universitare në Fizikë Mjekësore pa praktiken Spitalore nuk do t'a konsideronte personin si të kualifikuar nga ana klinike.
EFOMP	
- Te këtë një diplomë Universitare në Fizikë apo shkencë të tjera ekuivalente në shkencat fizike - Te këtë kualifikime akademike në nivel pasuniversitar të pershtateshme në Fizikë Mjekësore -Te këtë të paktën dy vjet (me kohë të plote) trajnim praktik të strukturuar në spital	Vetem pas kryerjes së praktikës klinike dy vjeçare kandidati mund të punojë në mënyrë të pavarur në klinike dhe duhet të njihet si Fizikan Mjekësor . Njohja duhet të kryhet nga autoritet kombëtar .

4. Percaktimi i Statusit te Fizikanit Mjekesor ne Shqiperi

Statusi i Fizikanit Mjekesor

Ne Shqiperi percaktimi i statusit te Fizikanit Mjekesor do te plotesoje nje nga kriteret e Vendosjes se Standarteve te Sigurise ndaj Rezatimit te Komuniteteit European si dhe te IAEA (IAEA safety series No.115), si dhe do te startoje procesin e unifikimit te ketij profesioni ne vendit tone me vendet europiane.

Njohja formale e Statusit te Fizikanit Mjekesor duhet te realizohet me dy faza:

-Faza e pare si faze tranzitore per fizikanet qe aktualisht jane duke ushtruar kete profesion ne Qendra Spitalore, detyrat dhe pergjegjesite e te cileve jane ekuivalente me ato qe percaktojne standartet Europiane.

-Faza e dyte per Fizikanet Mjekesore te ardhshem qe do te duhet te ndjekin kurikulat qe po pergatiten ne nivel Masteri (sistemi i Bolonjes) dhe trajnimi klinik.

- Faza e pare

Per fizikanet qe jane ne faze tranzitore te fitimit te ketij titulli kushtet e meposhtme duhet plotesuar te ndara ne kushte te pergjithshme dhe ne kushte te vecanta per te tre drejtimet e Fizikanit Mjekesor:

Kushte te pergjithshme:

-Te kete nje diplome Universitare ne Fizike .

-Te kete jo me pak se dy vjet eksperience pune me kohe te plote ne nje Qender Spitalore ne Radioterapi, Mjekesi Nukleare apo Diagnostike.

-Te kete kryer specializim te pakten 6 muaj ne fushen e fizikes ne Shqiperi apo jashte saj.

- Te kete ndjekur te pakten nje kurs mbi radiombrojtjen si dhe kete njohuri te bazes ligjore persa i perket mbrojtjes nga rrezatimi

Fizikanet qe kane me shume se 7 vjet pune ne radioterapi, mjekesi berthamore apo radiodiagnostike e fitojne automatikisht statusin e Fizikanit Mjekesor ne fushen perkatese vetem me plotesimin e kesaj vjetersie.

Kushte te vecanta

ne Radioterapi

- Te kete njohuri mbi Dozimetrine Fizike te aparaturave radioterapeutike, ne teleterapi dhe brakiterapi duke perfshire :komisionimin, kalibrimin, dhe kontrollin e sigurise.
- Te kete mare pjese ne komisionimin e te pakten nje aparature megavoltazhi.
- Te kete njohuri per Sistemin e Planit te Trajtimit (SPT), dhe dozimetrine klinike te pacienteve.

ne Mjekesi Berthamore

- Te kete njohuri ne testet e pranimi, komisionimin dhe sigurine e cilesise se pajisjeve te mjekesise berthamore
- te kete njohuri ne matje te aktivitetit te radionuklideve dhe dozimetri klinike.
- te kete njohuri ne pergatitjen dhe aplikimin e protokolleve te cilesise se pajisjeve te mjekesise nukleare

ne Radiodiagnostike

- Te kete njohuri ne testet e pranimi, komisionimin dhe sigurine e cilesise se pajisjeve radiodiagnostikuese
- Te kete njohuri mbi dozimetrine dhe optimizimin e dozave per pacientet.

- Faza e dyte

Per Fizikanet Mjekesore te ardhshem eshte e nevojshme kryerja e studimeve akademike te nivelit Master ne Fizike Mjekesore, si dhe ndjekja e nje programi trajnimi ne klinike.

Pjese e rendesishme e ketij procesi do te ishte vendosja e kriterit te trajnimit ne klinike pas masterit per nje periudhe dy vjecare . Trajnimi duhet te kryhet nen supervizimin e nje Fizikani Mjekesor me eksperience.

Ne parim pas kryerjes se trajnimit, kandidati aplikon prane Komisionit per marrjen e statusit te Fizikanit Mjekesor.

Procedurat per te vendsour autoritetin qe do te njohe, çertifikoje apo licensoje Fizikanin Mjekesor dhe Ekspertin ne Fizike Mjekesore mbeten per t'u diskutuar ne bashkepunim me KMR, Ministrine e Shendetesise dhe Ministrine e Arsimit dhe Shkences.

Mbetet gjithashtu per diskutim implementimi i nje programi per trajnimin klinik te Fizikaneve Mjekesor, i cili eshte jashte objektivit te ketij materiali.

Statusi i Ekspertit ne Fiziken Mjekesore

Ne lidhje me marrjen e statusit te Ekspertit ne Fizike Mjekesore, duhet qe Fizikani Mjekesor te kete te pakten 5 vjet pune te vazhduar ne kete fushe. Ai duhet gjithashtu qe te kete kryer kurse te rritjes profesionale; nepermjet trajnimesh dhe specializimesh te vazhdueshme ne fushen perkatese.